

Aleyna ULUOCAK

İŞ YAŞAMINDA DUYGUSAL ZEKA

FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2025

Kasım 2025

ISBN: 978-625-5697-68-4

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Topyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com

bilgi@filizkitabevi.com

Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

ÖNSÖZ

Bu kitap, Aleyna Günaşan (şimdiki soyadıyla Aleyna Uluocak) tarafından hazırlanan “İş Yaşamında Duygusal Zekâ Üzerine Yazılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi” başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir. Çalışmanın ortaya çıkış süreci boyunca bilgi, deneyim ve yönlendirmeleriyle katkıda bulunan tüm kişi ve kurumlara teşekkür ederim.

Öncelikle, araştırma süreci boyunca akademik rehberliği, değerli yönlendirmeleri ve yapıcı eleştirileriyle çalışmama önemli katkılar sunan danışmanım Doç. Dr. Neşe Çakı'ya teşekkür ederim. Onun bilgi birikimi ve desteği, çalışmanın bilimsel niteliğini güçlendirmiştir.

Hayattaki bütün başarılarımın mimarı, her zaman yanımda olan, sevgisi ve bana olan inancıyla beni her zaman güçlü kılan canım annem Nalan Günaşan'a bu süreçte bana verdiği destek adına minnettarım. Varlığı benim için her zaman motivasyon kaynağı oldu.

Ayrıca bu süreçte sevgisi, anlayışı ve desteğiyle her zaman beni cesaretlendiren, hep yanımda olan eşim Burak Uluocak'a yürekten teşekkür ederim. Bu yolculukta bana sağladığı manevi güç ve huzur çalışmamın tamamlanmasında büyük bir etki yaratmıştır.

Aleyna ULUOCAK
İSTANBUL,2025

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	V
TABLOLAR LİSTESİ	IX
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	IX
KISALTMALAR LİSTESİ	XI
ÖZET.....	XIII
ABSTRACT	XIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM ZEKA

1.1 ZEKA KAVRAMI	3
1.2 ZEKA KURAMLARI	5
1.2.1 Tek Etmen Kuramı.....	5
1.2.2 Çift Etmen Kuramı.....	6
1.2.2.1 Charles Spearman'ın Çift Etmen Kuramı.....	6
1.2.2.2 Cattell'in Akıcı ve Kristalize Zekâ Kuramı	7
1.2.3 Piaget'in Zekâ Kuramı	8
1.2.4 Çok Etmen Kuramı	9
1.2.4.1 Thorndike'in Çok Etmen Kuramı	9
1.2.4.2 Thurstone'un Çok Etmen Kuramı	10
1.2.4.3 Guilford'un Zekâ Yapısı Kuramı	11
1.2.4.4 Gardner'ın Çoklu Zekâ Kuramı.....	12
1.2.5 Sternberg'in Zekâ Kuramı (Triarşik Zekâ Kuramı)	13
1.3. ZEKA TÜRLERİ	13
1.3.1 Sözel Zekâ	14
1.3.2 Matematiksel Zekâ.....	14

1.3.3 Görsel Zekâ.....	15
1.3.4 Bedensel Zekâ.....	15
1.3.5 Müziksel Zekâ	16
1.3.6 Kişisel (İçsel) Zekâ	16
1.3.7 Kişilerarası (Sosyal) Zekâ.....	16
1.3.8 Doğacı Zekâ.....	17

İKİNCİ BÖLÜM

DUYGUSAL ZEKA VE İŞ YAŞAMINDAKİ YERİ

2.1 DUYGUSAL ZEKA TANIMI.....	19
2.2 DUYGUSAL ZEKANIN ÖNEMİ	20
2.3 DUYGUSAL ZEKA MODELLERİ	22
2.3.1 John D. Mayer ve Peter Salovey’ın Duygusal Zekâ Modeli.....	22
2.3.2 Reuven Bar-On’un Duygusal Zekâ Modeli	24
2.3.3 Goleman’ın Duygusal Zekâ Modeli.....	26
2.3.4 Cooper ve Sawaf’ın Duygusal Zekâ Modeli	28
2.4 DUYGUSAL ZEKA ÖLÇEKLERİ	29
2.4.1 Bar-On Duygusal Zekâ Envanteri (EQ-i)	29
2.4.2 Wong ve Law Duygusal Zekâ Ölçeği (WLEIS)	29
2.4.3 Schutte Duygusal Zekâ Ölçeği (SEIS).....	30
2.4.4 Rotterdam Duygusal Zekâ Ölçeği.....	31
2.4.5 MEIS Duygusal Zekâ Ölçeği	31
2.5 DUYGUSAL ZEKANIN BEŞ TEMEL YETENEK ALANI	32
2.5.1 Özbilinç (Kendini Tanıma)	32
2.5.2 Özdenetim (Duyguları Yönetebilme).....	32
2.5.3 Motivasyon	33
2.5.4 Başkalarının Duygularını Anlayabilme (Empati)	33
2.5.5 Sosyal Beceriler	34
2.6 İŞ YAŞAMINDA DUYGUSAL ZEKA.....	35
2.7 İŞ YAŞAMINDA DUYGUSAL ZEKANIN ÖNEMİ.....	36
2.8 İŞ YAŞAMINDA DUYGUSAL ZEKANIN İLİŞKİLENDİRİLDİĞİ DEĞİŞKENLER	37

2.8.1 Duygusal Zekâ ve Liderlik.....	37
2.8.2 Duygusal Zekâ ve İş Tatmini.....	39
2.8.3 Duygusal Zekâ ve İş Performansı	40
2.8.4 Duygusal Zekâ ve Tükenmişlik	42
2.8.5 Duygusal Zekâ ve İş Stresi	43

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİBLİYOMETRİK ANALİZ

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI	45
3.2 ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	45
3.3 ARAŞTIRMANIN SORULARI.....	46
3.4 ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ	47
3.5 ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	47
3.6 ARAŞTIRMANIN BULGULARI	47
3.6.1 Tezlerin Sayısına Göre Dağılımı	47
3.6.2 Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı	48
3.6.3. Tezlerde Kullanılan Yazım Dillerine Göre Dağılımı	48
3.6.4 Tezlerin Yazıldığı Yıllara Göre Dağılımı	49
3.6.5 Tezlerin Yazıldığı Üniversitelere Göre Dağılımı	51
3.6.6 Tezlerin Yazıldığı Enstitülere Göre Dağılımı	53
3.6.7 Tezlerin Yayımlandığı Ana Bilim Dalına Göre Dağılımı	54
3.6.8 Tezlerin İncelenen Örneklem Gruplarına Göre Dağılımı	57
3.6.9 Tezlerin Örneklem Cinsiyetine Göre Dağılımı	58
3.6.10 Tezlerin Duygusal Zekâ ile İlişkilendirilen Değişkenlere Göre Dağılımı...59	
3.6.11 Tezlerin Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı	62
3.6.12 Tezlerin Veri Toplama Aracına Göre Dağılımı	63
3.6.13 Tezlerin Veri Toplama Araçlarında Kullanılan Ölçüm Aracına Göre Dağılımı	64
SONUÇ	67
KAYNAKÇA	69

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Bar-On Duygusal Zekâ Modeli (Bar-On,2006,23)	25
Tablo 2: Bar-On Duygusal Zekâ Modelinin Yeniden Düzenlenmiş Yapısı (Çakar ve Arbak,2004,38).....	26
Tablo 3: Daniel Goleman'ın Duygusal Zekâ Boyutları ve Temel Unsurları	27
Tablo 4: Tezlerin Sayısına Göre Dağılımı.....	48
Tablo 5: Tezlerin Türlerine Göre Dağılımı	48
Tablo 6: Tezlerin Kullanılan Yazım Dillerine Göre Dağılımı.....	49
Tablo 7: Tezlerin Yazıldığı Yıllara Göre Dağılımı	50
Tablo 8: Tezlerin Yazıldığı Üniversitelere Göre Dağılımı	51
Tablo 9: Tezlerin Yazıldığı Enstitülere Göre Dağılımı	54
Tablo 10: Tezlerin Yayımlandığı Ana Bilim Dalına Göre Dağılımı	55
Tablo 11: Tezlerin İncelenen Örneklem Gruplarına Göre Dağılımı.....	57
Tablo 12: Tezlerin Örneklem Cinsiyetine Göre Dağılımı	58
Tablo 13: Tezlerin Duygusal Zekâ İle İlişkilendirilen Değişkenlere Göre Dağılımı....	60
Tablo 14: Tezlerin Araştırma Yöntemine Göre Dağılımı.....	62
Tablo 15: Tezlerin Veri Toplama Aracına Göre Dağılımı	63
Tablo 16: Tezlerin Veri Toplama Araçlarında Kullanılan Ölçüm Aracına Göre Dağılımı	64

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1: Zekâ Yapısı Modeli (Guilford,1967,63).....	11
---	----

KISALTMALAR LİSTESİ

DZ : Duygusal Zekâ

EI : Emotional Intelligence

EQ : Emotional Quotient

TDK : Türk Dil Kurumu

VD. : Ve diğerleri

EMOTIONAL INTELLIGENCE IN THE WORKPLACE

ÖZET

Bu çalışmada, duygusal zekanın iş yaşamıyla olan ilişkisi ele alınmıştır. Türkiye'de bu konuya ilişkin birçok araştırma bulunduğundan, yalnızca genel bir inceleme yapmak yerine, önceki araştırma bulgularını karşılaştırmak ve gelecekteki çalışmalara yön verebilmek amacıyla bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Türkiye'de gerçekleştirilen bibliyometrik analiz çalışması kapsamında, Ulusal Tez Merkezi'nde yer alan iş yaşamında duygusal zekâ konulu tüm lisansüstü tezler detaylı olarak incelenmiştir.

İş yaşamında duygusal zekâ üzerine yazılmış lisansüstü tezlerin toplam sayısı, yazım dilleri, yayımlandığı yıllar, yayımlandığı üniversiteler, yayımlandığı enstitüler, yayımlandığı ana bilim dalı, türü, örneklem grubu, örneklem grubunun cinsiyeti, ilişkilendirilen değişkenler, araştırma yöntemi, veri toplama aracı, veri toplama araçlarında kullanılan ölçüm aracı açısından bibliyometrik analizi yapılmıştır. Böylelikle, iş yaşamında duygusal zekâ üzerine yapılan araştırmaların istatistiksel verileri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Duygusal zekâ, İş Yaşamı, Bibliyometrik Analiz, Türkiye, Lisansüstü Tezler

ABSTRACT

In this study, the relationship between emotional intelligence and professional life is examined. Given the abundance of research on this topic in Turkey, rather than conducting a general review, a bibliometric analysis method was employed to compare previous research findings and to guide future studies. Within the scope of the bibliometric analysis conducted in Turkey, all postgraduate theses related to emotional intelligence in the context of work life, available in the National Thesis Center, were thoroughly examined.

The bibliometric analysis was carried out in terms of the total number of postgraduate theses written on emotional intelligence in work life, their languages, publication years, affiliated universities, institutes, academic departments, types, sample groups, gender distribution of sample groups, associated

variables, research methods, data collection tools, and measurement instruments used in these tools. In this way, the statistical data of the research conducted on emotional intelligence in work life were evaluated comparatively.

Keywords: Emotional Intelligence, Work Life, Bibliometric Analysis, Turkey, Graduate Theses